

MS-AW 001:2026

Multicert Standard MS-AW 001:2026

Wytyczne Programu Certyfikacji Systemów Zarządzania
Dobrostanem Zwierząt. Wymagania, procedura oceny, kryteria
wydania certyfikatu Multicert Animal Welfare.

Dokument bazowy: ISO/TS 34700:2016 + Five Freedoms (FAWC) + Council Directive 98/58/EC +
Regulation (EC) 1099/2009 + Regulation (EC) 1/2005

Schemat: Type 6 (certyfikacja systemu zarządzania) wg ISO/IEC 17067

Bezstronność: ISO/IEC 17021-1 + ISO/IEC 17065

Etap dojrzałości: Multicert Standard (rok 1) — ścieżka do CWA/PAS w roku 2-3

Multicert Standard MS-AW 001:2026

MS-AW 001:2026

TYTUŁ DOKUMENTU	Multicert Standard MS-AW 001:2026
KOD IDENTYFIKACYJNY	MS-AW 001:2026
WYDANIE	Wersja 1.0 · Kwiecień 2026
STATUS	Dokument normatywny — wytyczne audytowe programu certyfikacji
DATA WYDANIA	Kwiecień 2026
JĘZYK WYDANIA	Polski (pl)
DOKUMENT BAZOWY	ISO/TS 34700:2016 + Five Freedoms (FAWC) + Council Directive 98/58/EC + Regulation (EC) 1099/2009 + Regulation (EC) 1/2005
SCHEMAT CERTYFIKACJI	Type 6 (certyfikacja systemu zarządzania) wg ISO/IEC 17067:2013
ZAKRES POWOŁAŃ	ISO/IEC 17021-1:2015 + ISO/IEC 17065:2012 + ISO 19011:2018

ZATWIERDZENIE DOKUMENTU

ZATWIERDZIŁ	Grzegorz Suwara
STANOWISKO	Prezes Zarządu Multicert Sp. z o.o.
DATA ZATWIERDZENIA	21 kwietnia 2026 r.
PODPIS	<i>Grzegorz Suwara</i>

WYDAWCA

Multicert Sp. z o.o.

ul. Mydlarska 47A, 04-690 Warszawa, Polska
Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy KRS
KRS 0000681322 · NIP 9522163792 · REGON 367470425
[multicert.pl](#) · [biuro@multicert.pl](#) · +48 (22) 308 67 47

Spis treści

1	Zakres
2	Powołania normatywne
3	Terminy i definicje
3A	Skróty
4	Zakres programu i kwalifikacja organizacji
5	Wymagania dla organizacji (AWMS)
6	Procedura oceny i wydania certyfikatu
7	Procedura audytu
8	Czas audytu (person-days — osobodni)
9	Próbkowanie
10	Kryteria oceny i klasyfikacja niezgodności
11	FAQ (najczęstsze pytania) i glossary (słownik pojęć)
12	Bibliografia
13	Kontakt i wniosek

Załączniki dostępne jako osobne dokumenty: Załącznik A — Checklist audytora. Załącznik B — Wzory dokumentów. Załącznik C — Macierz wymagań x poziom certyfikatu.

1 Zakres

Niniejszy standard określa wymagania, procedurę oceny i kryteria wydania certyfikatu **Multicert Animal Welfare** — autorskiego programu certyfikacji systemów zarządzania dobrostanem zwierząt (Animal Welfare Management System, AWMS) prowadzonego przez Multicert Sp. z o.o.

Program obejmuje certyfikację:

- **Gospodarstw hodowlanych** — chów i hodowla świń, bydła mięsnego, bydła mlecznego, drobiu (brojlery, kury nioski, kaczki, gęsi, indyki), owiec, kóz, koni, ryb (akwakultura);
- **Zakładów przetwórstwa mięsnego i ubojni** — praktyki ogłuszania, transportu wewnętrznego, oczekiwania, uśmiercania wg Rozporządzenia (WE) 1099/2009;
- **Podmiotów transportujących zwierzęta** — transport drogowy, kolejowy, morski, z zapewnieniem warunków wg Rozporządzenia (WE) 1/2005;

- **Dostawców pasz i opieki weterynaryjnej** — kontrola jakości pasz, programy zdrowotne, profilaktyka, ograniczenia w stosowaniu antybiotyków.

Certyfikat **nie zastępuje** obowiązkowej zgodności z prawem UE i krajowym (ustawa z 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt, rozporządzenia ministra rolnictwa dla poszczególnych gatunków). Jest obiektywnym sygnałem dla sieci handlowych (Biedronka, Lidl, Carrefour, Auchan), odbiorców instytucjonalnych i konsumentów, że gospodarstwo lub zakład stosuje standardy przekraczające minima regulacyjne.

2 Powołania normatywne

Niniejszy dokument odwołuje się do następujących dokumentów (datowane wydania obowiązują w wymienionej formie; niedatowane — najnowsze wydanie):

- ISO/TS 34700:2016 — Animal welfare management. General requirements and guidance for organizations in the food supply chain
- ISO 22000:2018 — Food safety management systems. Requirements (integracja z bezpieczeństwem żywności)
- ISO 9001:2015 — Systemy zarządzania jakością. Wymagania
- ISO 19011:2018 — Wytyczne auditowania systemów zarządzania
- ISO/IEC 17021-1:2015 — Conformity assessment. Requirements for bodies providing audit and certification of management systems
- Council Directive 98/58/EC — Ochrona zwierząt utrzymywanych do celów gospodarskich
- Council Directive 2008/119/EC — Minimum standards for the protection of calves
- Council Directive 2008/120/EC — Minimum standards for the protection of pigs
- Council Directive 1999/74/EC — Minimum standards for the protection of laying hens
- Council Directive 2007/43/EC — Minimum rules for the protection of chickens kept for meat production
- Regulation (EC) No 1/2005 — Transport of animals (rozporządzenie o transporcie zwierząt)
- Regulation (EC) No 1099/2009 — Protection of animals at the time of killing
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. 1997 Nr 111 poz. 724 z późn. zm.)
- Farm Animal Welfare Council — Five Freedoms Framework
- Welfare Quality® Assessment Protocols (2009) — 4 principles, 12 criteria
- OIE (WOAH) Terrestrial Animal Health Code, Section 7 — Animal welfare
- Multicert Scheme Framework v1.0 — Ramy operacyjne autorskich programów certyfikacji Multicert

3 Terminy i definicje

Dla celów niniejszego dokumentu obowiązują następujące terminy i definicje:

- 1. Dobrostan zwierząt (animal welfare)** — Wg OIE/WOAH Terrestrial Code §71.1 — fizyczny i psychiczny stan zwierzęcia w odniesieniu do warunków, w których żyje i umiera. Zwierzę w dobrym dobrostanie gdy jest zdrowe, dobrze odżywione, bezpieczne, zdolne wyrażać naturalne zachowania i nie cierpi z powodu nieprzyjemnych stanów (strach, ból, dystres).
- 2. Five Freedoms (Pięć Wolności)** — Ramy oceny dobrostanu opracowane przez Farm Animal Welfare Council (1979): (1) Wolność od głodu i pragnienia; (2) Wolność od dyskomfortu; (3) Wolność od bólu, urazów i choroby; (4) Wolność od strachu i dystresu; (5) Wolność do wyrażania naturalnych zachowań.
- 3. Welfare Quality® Protocol** — Ramy oceny dobrostanu opracowane w projekcie unijnym (2004-2009) oparte o 4 zasady i 12 kryteriów. Cztery zasady: prawidłowe żywienie, prawidłowe warunki utrzymania, dobry stan zdrowia, właściwe zachowanie.
- 4. AWMS (Animal Welfare Management System)** — Udokumentowany system zarządzania dobrostanem zwierząt wg ISO/TS 34700 obejmujący politykę, role i odpowiedzialności, procesy, szkolenia, monitoring, działania korygujące i ciągłe doskonalenie. Integrowany z ISO 22000 (bezpieczeństwo żywności) i ISO 9001 (jakość).
- 5. Animal-based indicators** — Wskaźniki dobrostanu mierzone bezpośrednio u zwierzęcia (a nie w środowisku) — kondycja ciała, chromota, czystość, obecność urazów, zachowania stereotypowe, reakcja na człowieka, parametry produkcyjne (mortality, FCR). Preferowane przez ISO/TS 34700 i Welfare Quality.
- 6. Resource-based indicators** — Wskaźniki dobrostanu mierzone w środowisku zwierzęcia — powierzchnia na sztukę, wentylacja, temperatura, oświetlenie, dostęp do wody i paszy, wzbogacenia środowiska (ściółka, igraszki, drapaki). Uzupełniające względem animal-based.
- 7. Ogłuszanie (stunning)** — Procedura wg Rozporządzenia (WE) 1099/2009 polegająca na zindukowaniu utraty przytomności zwierzęcia przed uśmierceniem, bez cierpienia. Metody: mechaniczne (boleć), elektryczne, gazowe (CO₂, mieszanki O₂/N₂), penetracyjne vs. niepenetrujące.
- 8. Klatka wzbogacona (enriched cage)** — Klatka dla kur niosek zgodna z Dyrektywą 1999/74/WE: powierzchnia ≥ 750 cm²/kurę, grzędą ≥ 15 cm, gniazdo, ściółka do grzebania, urządzenie do obcinania pazurów.
- 9. Chów ściółkowy (barn system)** — System dla kur niosek lub brojlerów bez klatek — na ściółce, z wolnym ruchem, gniazdami, grzędami. Zgodny z Dyrektywą 1999/74/WE, opcja dla sieci handlowych wycofujących jaja klatkowe.
- 10. Chów wolnowybiegowy (free range)** — System dający zwierzętom ciągły dostęp do wybiegu na zewnątrz z roślinnością. Dla kur niosek: ≥ 4 m²/kurę, ≥ 1/3 dnia na wybiegu. Wyższa kategoria prawna dla jaj (kategoria 1 — „wolny wybieg”).

11. **Antybiotykoterapia ograniczona** — Polityka stosowania antybiotyków wyłącznie w leczeniu indywidualnym (nie profilaktycznie). Zakaz stosowania krytycznie ważnych dla medycyny ludzkiej (WHO Critically Important Antimicrobials, CIA) zgodnie z Rozporządzeniem (UE) 2019/6 (nowe prawo weterynaryjne).
12. **Okaleczenia rutynowe** — Zabiegi chirurgiczne wykonywane bez wskazania weterynaryjnego — obcinanie ogonków (prosięta), dziobów (pisklęta), rogów (cielęta). Program Leader wymaga eliminacji lub redukcji (ogonki: $\geq 50\%$ populacji z nienaruszonymi; dzioby: alternatywa — red light, beak trimming laserowy; rogi: polled genetics).
13. **KPI dobrostanu** — Kluczowe wskaźniki dobrostanu monitorowane w cyklu produkcyjnym: mortality rate, cause-specific mortality, culling rate, lameness score, body condition score, foot pad dermatitis, hock burn, feather cover, tail biting incidents, stereotyped behaviour frequency.
14. **Multicert Animal Welfare** — Autorski program certyfikacji systemów zarządzania dobrostanem zwierząt Multicert Sp. z o.o. kod MS-AW 001:2026, oparty o ISO/TS 34700 i ramy Welfare Quality®.
15. **Certyfikat Multicert Animal Welfare** — Dokument wydany przez Multicert Sp. z o.o. po pozytywnej decyzji komisji certyfikacyjnej, potwierdzający zgodność AWMS organizacji z MS-AW 001:2026. Zawiera numer, zakres (lista gospodarstw/zakładów), poziom (Essential/Advanced/Leader), okres ważności (3 lata), harmonogram audytów nadzorczych.

3A Skróty

SKRÓT	ROZWINIĘCIE
AW	Animal Welfare (dobrostan zwierząt)
AWMS	Animal Welfare Management System (system zarządzania dobrostanem zwierząt)
BCS	Body Condition Score (ocena kondycji ciała)
FAWC	Farm Animal Welfare Council (brytyjski organ doradczy)
FCR	Feed Conversion Ratio (współczynnik konwersji paszy)
FPD	Foot Pad Dermatitis (zapalenie opuszek stóp — brojlery)
ISO/TS	ISO Technical Specification
MS-AW	Multicert Standard — Animal Welfare Management System
OIE/WOAH	World Organisation for Animal Health
PCA	Polskie Centrum Akredytacji
RSPCA	Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals
SBC	Slaughter Behavioural Check (ocena behawioralna przy uboju)
WQ	Welfare Quality® Protocol

4 Zakres programu i kwalifikacja organizacji

Bazuje na: ISO/TS 34700:2016 §1 + Council Directive 98/58/EC

4.1 Zakres rzeczowy

Program **Multicert Animal Welfare** obejmuje certyfikację AWMS organizacji w łańcuchu produkcji żywności pochodzenia zwierzęcego:

1. **Gospodarstwa hodowlane** — świnie (tuczniaki, lochy, prosięta), bydło (mięsne, mleczne, cielęta), drób (brojlery, kury nioski, kaczki, gęsi, indyki), owce, kozy, konie, ryby (pstrągi, karp, inne);
2. **Ubojnie i zakłady przetwórstwa** — od przyjęcia zwierząt przez ogłuszanie, uśmiercanie, transport wewnętrzny po chłodnie;
3. **Transport zwierząt** — przewoźnicy drogowi, kolejowi, morscy; stacje kontrolne; kierowcy i operatorzy;
4. **Łańcuch dostaw** — integrowany chów kontraktowy (sieci dostawców dużych producentów), usługi weterynaryjne, dostawcy pasz.

4.2 Gatunki objęte programem i poziomy szczegółowości

Program ma warstwę wspólną (podstawa ISO/TS 34700) i warstwy specyficzne dla gatunku. Wymagania specyficzne wg gatunku zawarte są w załącznikach technicznych, aktualizowanych w miarę publikacji nowych wytycznych branżowych (EFSA, Welfare Quality, WOAH).

4.3 Wyłączenia z programu

Program **nie obejmuje**:

- Zwierząt laboratoryjnych — regulowane osobno Dyrektywą 2010/63/UE;
- Zwierząt dzikich w niewoli (cyrki, ogrody zoologiczne) — osobne schematy EAZA;
- Zwierząt domowych (psy, koty) — prawo krajowe o zwierzętach towarzyszących;
- Polowań i zbioru ryb z dzikich populacji — regulacja sektorowa.

5 Wymagania dla organizacji (AWMS)

Bazuje na: ISO/TS 34700:2016 §4–§10 + Five Freedoms

5.1 Polityka dobrostanu i przywództwo

- **Polityka dobrostanu zwierząt** udokumentowana, podpisana przez kierownictwo, odświeżana ≤ 3 lata;
- Polityka odnosi się do **Five Freedoms** i Welfare Quality® jako ram;
- Pełnomocnik ds. dobrostanu (Animal Welfare Officer, AWO) — pisemny zakres odpowiedzialności, budżet, dostęp do kierownictwa;
- Komunikacja polityki personelowi, dostawcom (paszy, weterynaryjnym), klientom, społeczności lokalnej.

5.2 Five Freedoms – zastosowanie operacyjne

Freedom 1 – Od głodu i pragnienia

- Dostęp do wody o jakości spożywczej 24/7 — punkty pojenia sprawne i czyste;
- Pasza zbilansowana wg gatunku, wieku, celu produkcyjnego — z dokumentacją receptur i analiz;
- Rejestrowanie zużycia paszy i wody — punkt odniesienia dla detekcji zaburzeń.

Freedom 2 – Od dyskomfortu

- Schronienie chroniące przed opadami, wiatrem, upałem, mrozem;
- Termoregulacja (wentylacja, oświetlenie, suche legowisko);
- Minimum powierzchni zgodne lub przekraczające dyrektywy sektorowe (pigs 2008/120/EC, calves 2008/119/EC, laying hens 1999/74/EC, broilers 2007/43/EC).

Freedom 3 – Od bólu, urazów i choroby

- Program zdrowia stada z weterynarzem prowadzącym (regularne wizyty, szczepienia, profilaktyka);
- Prowadzenie dokumentacji zdrowia — mortality, przyczyna zgonów, leczenia, antybiotykoterapia;
- Ograniczenie okaleczeń rutynowych (ogonki, dzioby, rogi) — plan redukcji z celami ilościowymi;
- Protokoły opieki nad zwierzętami rannymi/chorymi — pen szpitalny, euthanasia humanitarna gdy wskazana.

Freedom 4 – Od strachu i dystresu

- Szkolenie operatorów z handlingu ze szczególnym uwzględnieniem prób ucieczki, obrony, dystresu;
- Zakaz bicia, kopania, używania urządzeń elektrycznych poza sytuacjami awaryjnymi;
- Procedura postępowania przy załadunku na transport — tempo, cisza, minimalizacja skrętów i pochyłeń;
- Dostęp zwierząt do ostnionych zakątków (hiding spaces) dla odpoczynku.

Freedom 5 – Do wyrażania naturalnych zachowań

- Wzbogacenia środowiska (environmental enrichment) — ściółka, materiały do manipulacji, grzędy, kąpiel piaskowa/popielnikowa (drób);

- Kontakt społeczny — grupowy chów tam gdzie naturalny (świnie, drób, bydło);
- Ruch fizyczny — minimalne wymiary pozwalające na chodzenie, obracanie, wstawanie-kładzenie.

5.3 Zarządzanie ryzykiem dobrostanu

1. Identyfikacja zagrożeń — choroby, urazy, stres, żywienie, środowisko;
2. Ocena ryzyka (prawdopodobieństwo × skutek dla dobrostanu);
3. Plany mitygacji z właścicielami i terminami;
4. Monitoring wskaźników (KPI) — minimum raz w miesiącu, roczny przegląd.

5.4 Transport i ubój

- Zgodność z Rozporządzeniem (WE) 1/2005 — licencje przewoźników, pojazdy, temperatury, dostęp do wody, odpoczynki;
- Zgodność z Rozporządzeniem (WE) 1099/2009 — metody ogłuszania właściwe dla gatunku, kontrola skuteczności (100 % zwierząt z oceną stunning efficacy);
- Oficer dobrostanu w ubojni (AWO Slaughter) — obecny przy ogłuszaniu, zapis kontroli skuteczności;
- Procedura awaryjna — postępowanie przy wypadkach, ogłuszaniu awaryjnym, awariach sprzętu.

5.5 Kompetencje personelu

- Matryca kompetencji dla stanowisk związanych ze zwierzętami;
- Szkolenia wstępne + okresowe (minimum raz w roku) z dobrostanu, handlingu, euthanasia, emergency;
- Zapisy szkoleń z weryfikacją skuteczności;
- Dla ubojni — certyfikat kompetencji operatora ogłuszania wg art. 7 Rozporządzenia (WE) 1099/2009.

5.6 Monitoring i KPI dobrostanu

Organizacja monitoruje (minimum):

- Mortality rate (dzienna i skumulowana), culling rate, cause-specific mortality;
- Lameness score (bydło mleczne, świnie) — ≥ próba reprezentatywna co kwartał;
- Body condition score (bydło, świnie);
- Foot pad dermatitis, hock burn (brojlery, kury) — ocena na liniach ubojowych;
- Feather cover (kury nioski) — ocena raz na cykl;
- Tail biting incidents (świnie) — rejestr zdarzeń;
- Stunning efficacy (ubojnie) — 100 % zwierząt, target ≥ 99 % udanych ogłuszeń od pierwszej próby.

5.7 Działania korygujące i doskonalenie

- Rejestr niezgodności i incydentów dobrostanu;
- Analiza przyczyn root-cause dla incydentów istotnych (> 1 % populacji lub medialne);
- Plany działań z odpowiedzialnymi i terminami;

- Weryfikacja skuteczności działań przy kolejnym audycie wewnętrznym.

6 Procedura oceny i wydania certyfikatu

Bazuje na: ISO/IEC 17021-1:2015 + ISO/TS 34700:2016

6.1 Etap 1 – Wniosek i kwalifikacja wstępna (3–5 dni)

Organizacja składa wniosek przez multicert.pl/kontakt z dopiskiem „Animal Welfare — MS-AW 001”. Wniosek: dane organizacji, lista gospodarstw/zakładów, gatunki, skala produkcji, wybrany poziom.

6.2 Etap 2 – Audyt Stage 1 (readiness review, 1–2 dni)

Audytor wiodący + ekspert weterynaryjny prowadzą audyt Stage 1 — zdalnie + wizyta w jednym reprezentatywnym gospodarstwie/zakładzie. Przegląd dokumentacji AWMS, weryfikacja gotowości do Stage 2.

6.3 Etap 3 – Audyt Stage 2 (certification audit, 3–10 dni on-site)

Pełny audyt. Dla organizacji multi-farm — próbkowanie \sqrt{N} gospodarstw. Każde audytowane gospodarstwo: wizyta podczas normalnej pracy + obserwacje bezpośrednie zwierząt (zachowania, kondycja, obecność urazów). W ubojniach — obecność podczas pełnego cyklu ogłuszania (minimum 50 zwierząt).

6.4 Etap 4 – Raport audytu (10 dni)

Raport z klasyfikacją niezgodności (Major, Minor, OFI). 30 dni na plan korekt, 90 dni na wdrożenie Major.

6.5 Etap 5 – Decyzja komisji certyfikacyjnej (2 tygodnie)

Komisja Multicert (3 osoby) + dla poziomu Leader lekarz weterynarii specjalista branżowy. Decyzja: wydanie, warunkowe, odmowa, odroczenie.

6.6 Etap 6 – Wydanie certyfikatu i wpis do rejestru (1 tydzień)

Certyfikat **MC-AW-RRRR-NNNN** z zakresem (gospodarstwa, gatunki, poziom). Okres ważności 3 lata. Audyty nadzorcze: Essential 1 × rocznie, Advanced 1 × rocznie + niezapowiedziana wizyta, Leader 2 × rocznie (w tym 1 niezapowiedziana).

7 Procedura audytu

Etap 0 – Kwalifikacja wniosku (3–5 dni)

Weryfikacja minimum wymaganych podstaw AWMS, zakresu zgłoszonych gospodarstw/zakładów, wybranego poziomu.

Etap 1 – Umowa certyfikacyjna (1 tydzień)

Harmonogram typowo 16-22 tygodnie do wydania certyfikatu, plan audytów on-site, nominacja zespołu (audytor wiodący + lekarz weterynarii specjalista branżowy).

Etap 2 – Stage 1 readiness review (1–2 dni)

Przegląd dokumentacji + wizyta w 1 reprezentatywnym gospodarstwie. Okres na uzupełnienie braków: 60–90 dni.

Etap 3 – Stage 2 certification audit (3–10 dni)

Pełny audyt z obserwacjami bezpośrednimi zwierząt. Multi-farm — próbkowanie \sqrt{N} . Ubojnie — pełny cykl ogłuszania minimum 50 zwierząt.

Etap 4 – Raport i działania korygujące (30–90 dni)

Etap 5 – Decyzja komisji certyfikacyjnej (2 tygodnie)

Etap 6 – Wydanie certyfikatu i wpis do rejestru (1 tydzień)

Nadzór (3 lata ważności)

Essential — 1 × rocznie; Advanced — 1 zapowiedziana + 1 niezapowiedziana rocznie; Leader — 2 × rocznie w tym 1 niezapowiedziana + audyt zdalny z CCTV.

8 Czas audytu (person-days)

Tabela poniżej określa minimalny nakład pracy audytora dla pełnego cyklu certyfikacyjnego (Etap 1 + Etap 2 + Anonymous Survey). Czas dostosowywany do rzeczywistej dojrzałości i złożoności systemu.

WIELKOŚĆ	ESSENTIAL	ADVANCED	LEADER
Małe gospodarstwo (1 lokalizacja, < 5000 sztuk drobiu / < 100 sztuk bydła / < 500 świń)	3 person-days	5 person-days	7 person-days
Średnie (1-3 lokalizacje, do 50 000 drobiu / 500 bydła / 5 000 świń)	5 person-days	8 person-days	12 person-days
Duże gospodarstwo multi-farm (4-15 lokalizacji)	8 person-days	12 person-days	18 person-days
Ubojnia + integrator łańcucha dostaw (> 50 000 sztuk/dzień)	10 person-days	15 person-days	20 person-days + CCTV offsite review

9 Próbkiowanie

Multicert stosuje proporcjonalne próbkiowanie wg IAF MD i praktyki ISO/TS 34700:

- **Gospodarstwa multi-farm** — \sqrt{N} gospodarstw w pierwszym audycie, rotacja w kolejnych latach; minimum wszystkie gospodarstwa o wielkości powyżej średniej;
- **Próbkiowanie zwierząt** — obserwacja bezpośrednia ≥ 30 sztuk w każdym audytowanym gospodarstwie; ocena KPI (lameness, BCS, feather cover) na próbie losowej;
- **Ubojnia** — obecność audytora przy pełnym cyklu minimum 50 zwierząt każdego gatunku; ocena 100 % obsłużonych sztuk w 4-godzinym oknie obserwacji;
- **Dokumenty** — próbka 10 zapisów z cyklu 12 miesięcy (leczenia, mortalności, szkoleń, audytów wewnętrznych);
- **Transport** — próbkiowanie 3 tras (krótka, średnia, długa) z dokumentacją czasu, temperatur, incydentów.

10 Kryteria oceny i klasyfikacja niezgodności

Decyzja komisji opiera się na ocenie w pięciu obszarach:

OBSZAR	WAGA	ŹRÓDŁO OCENY
Five Freedoms — implementacja operacyjna	30%	Obserwacje bezpośrednie, rozmowy z operatorami, zapisy
Wskaźniki animal-based (mortality, lameness, BCS, FPD, feather cover)	25%	KPI z ostatnich 12 miesięcy + weryfikacja podczas audytu
Transport i ubój (dla łańcucha dostaw)	20%	Zgodność z 1/2005 i 1099/2009, stunning efficacy
Kompetencje personelu i szkolenia	15%	Matryca kompetencji, zapisy, test umiejętności
Doskonalenie (redukcja okaleczeń, antybiotyków, innowacje)	10%	Trendy, plany, porównanie z poprzednim audytem

Klasyfikacja niezgodności

- **Krytyczna (Major)** — bezpośrednie naruszenie prawa UE/krajowego powodujące cierpienie zwierząt (brak wody, niedożywienie, urazy nieleczone, stunning efficacy < 95 %). Blokuje wydanie certyfikatu.
- **Niewielka (Minor)** — odchylenie od wymagań programu niezagrażające dobrostanowi w stopniu krytycznym. Plan działań korygujących.
- **OFI** — sugestia doskonalenia bez formalnego obowiązku.

Progi decyzyjne

- Wydanie certyfikatu: 0 Major + ≤ 8 Minor + ocena ogólna ≥ 75%
- Wydanie warunkowe: 0 Major + 9-15 Minor — certyfikat po wdrożeniu korekt (60 dni)
- Odmowa: ≥ 1 Major niewyjaśniona w 90 dni lub > 15 Minor lub stunning efficacy < 95 % w ubojni
- Odroczenie: ocena 60-74%

11 FAQ (najczęstsze pytania) i glossary (słownik pojęć)

FAQ (Frequently Asked Questions – najczęstsze pytania)

Czy certyfikat Multicert Animal Welfare zastępuje kontrolę weterynaryjną Inspekcji?

Nie. Inspekcja Weterynaryjna kontroluje zgodność z prawem (obowiązkowe). Certyfikat Multicert Animal Welfare jest dobrowolny i potwierdza wdrożenie standardu wyższego niż minimum prawne – oparty o ISO/TS 34700 i Welfare Quality. Sygnał dla sieci handlowych, odbiorców instytucjonalnych, konsumentów.

Ile kosztuje certyfikacja i jak długo trwa?

Essential: 25–50 tys. zł dla małego gospodarstwa, 50–100 tys. zł dla średniego. Advanced: 40–120 tys. zł. Leader: 80–200 tys. zł. Multi-farm — próbkowanie \sqrt{N} obniża koszty per gospodarstwo. Czas: 16–22 tygodnie od wniosku do wydania.

Czy program obejmuje akwakulturę?

Tak — ryby (pstrągi, karp, inne) są w zakresie programu z uwzględnieniem specyfiki (jakość wody, gęstość obsady, stres handlingu, metody ogłuszania przy uboju). Wymagania adaptowane z OIE Aquatic Code.

Czy certyfikat wymaga eliminacji klatek dla kur niosek?

Na poziomie Essential — zgodność z Dyrektywą 1999/74/WE (klatki wzbogacone dopuszczalne). Advanced — barn lub lepszy (eliminacja klatek). Leader — free range lub organic. Poziom dopasowujemy do etapu, na jakim jest producent.

Jak certyfikat pomaga w relacjach z sieciami handlowymi?

Sieci handlowe (Biedronka, Lidl, Auchan, Carrefour) coraz częściej wymagają standardów wyższych niż prawne od dostawców świeżego mięsa, jaj, mleka. Certyfikat Multicert Animal Welfare zastępuje audyty ad-hoc i otwiera dostęp do produktów premium oznaczonych „higher welfare”.

Czy muszę zredukować okaleczenia rutynowe od razu?

Na poziomie Essential — zgodność z prawem (niektóre okaleczenia dopuszczone). Advanced — plan redukcji z celem $\geq 30\%$ populacji bez okaleczeń. Leader — $\geq 70\%$ bez okaleczeń. Plan wieloletni (3–5 lat) akceptowalny, jeśli udokumentowany z KPI.

Glossary (słownik pojęć)

- 1. AWMS** — Animal Welfare Management System — system zarządzania dobrostanem zwierząt wg ISO/TS 34700.
- 2. Five Freedoms** — Pięć wolności (FAWC) — ramy oceny dobrostanu: od głodu/pragnienia, dyskomfortu, bólu/choroby, strachu/dystresu, do wyrażania naturalnych zachowań.
- 3. Stunning efficacy** — Skuteczność ogłuszania — procent zwierząt utraconych przytomność od pierwszej próby. Cel minimum 95 % (Essential), 99 % (Advanced), 99,5 % (Leader).
- 4. Foot pad dermatitis (FPD)** — Zapalenie opuszek stóp u brojlerów — wskaźnik jakości ściółki i dobrostanu. Oceniane na linii ubojowej skala 0–4.

5. **Body Condition Score (BCS)** — Ocena kondycji ciała — skala (bydło 1-5, świnie 1-5) oceniająca nasilenie tłuszczu i masy mięśniowej. Wskaźnik żywienia.
6. **Enriched cage** — Klatka wzbogacona dla kur niosek wg Dyrektywy 1999/74/WE — ≥ 750 cm²/kurę, grzędą, gniazdo, ściółka.
7. **Welfare Quality** — Protokół oceny dobrostanu z projektu unijnego (2004-2009) — 4 zasady, 12 kryteriów, ocena animal-based.

12 Bibliografia

Niniejsza bibliografia zawiera pełne odniesienia do dokumentów źródłowych wykorzystanych przy opracowaniu standardu. Format zgodny z ISO 690:2021 *Information and documentation — Guidelines for bibliographic references and citations*.

- [1] INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION. *ISO/TS 34700:2016. Animal welfare management — General requirements and guidance for organizations in the food supply chain*. Geneva: ISO, 2016. ICS 03.100.70; 67.120.10.
- [2] INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION. *ISO 22000:2018. Food safety management systems — Requirements for any organization in the food chain*. Geneva: ISO, 2018.
- [3] INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION. *ISO 9001:2015. Quality management systems — Requirements*. 5th ed. Geneva: ISO, 2015.
- [4] INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION. *ISO 19011:2018. Guidelines for auditing management systems*. 3rd ed. Geneva: ISO, 2018.
- [5] INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION. *ISO/IEC 17021-1:2015. Conformity assessment — Requirements for bodies providing audit and certification of management systems — Part 1: Requirements*. Geneva: ISO, 2015.
- [6] COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Council Directive 98/58/EC of 20 July 1998 concerning the protection of animals kept for farming purposes*. Dz.U. UE L 221, 8.8.1998.
- [7] COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Council Regulation (EC) No 1/2005 of 22 December 2004 on the protection of animals during transport and related operations*. Dz.U. UE L 3, 5.1.2005.
- [8] COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Council Regulation (EC) No 1099/2009 of 24 September 2009 on the protection of animals at the time of killing*. Dz.U. UE L 303, 18.11.2009.
- [9] SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ. *Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt*. Dz.U. 1997 Nr 111 poz. 724, z późn. zm.
- [10] FARM ANIMAL WELFARE COUNCIL. *Five Freedoms Framework*. London: FAWC, 1979 (zrewidowane 1993, 2009).
- [11] WELFARE QUALITY® CONSORTIUM. *Welfare Quality® Assessment Protocol for Cattle / Pigs / Poultry*. Lelystad: Welfare Quality Consortium, 2009.
- [12] WORLD ORGANISATION FOR ANIMAL HEALTH (WOAH). *Terrestrial Animal Health Code, Section 7: Animal welfare*. Paris: WOAH, 2024.
- [13] MULTICERT SP. Z O.O. *Multicert Scheme Framework v1.0. Ramy operacyjne autorskich programów certyfikacji*. Warszawa: Multicert, 2026.

13 Kontakt i wniosek

PEŁNOMOCSNIK KLIENTA

Joanna Kałuża

Doradca ds. certyfikacji Multicert Animal Welfare

Tel: +48 508 354 544

Email: joanna.kaluza@multicert.pl

MULTICERT SP. Z O.O.

ul. Mydlarska 47A, 04-690 Warszawa

NIP 9522163792

multicert.pl

Wniosek o certyfikację: formularz na multicert.pl/kontakt z dopiskiem „Multicert Animal Welfare — Program Certyfikacji Dobrostanu Zwierząt — wytyczne MS-AW 001:2026”.